

# ЮВІЛЕЙНЕ ВИДАННЯ



Перший Пансіон ім. Івана Франка при 35 Гай Парк Гарденс, Торонто.

## 25-ЛІТТЯ ПАНСІОНІВ ІМ. ІВАНА ФРАНКА 1964 — 1989

ТОРОНТО — МІССІССАҒА



**ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ ДЛЯ СТАРШИХ  
В ТОРОНТІ, ОНТАРІО**

# **ЮВІЛЕЙНЕ ВИДАННЯ**

**З НАГОДИ 25-ЛІТТЯ  
ПАНСІОНІВ ІМ. ІВАНА ФРАНКА  
ПЕРШИХ УКРАЇНСЬКИХ  
ДОМІВ ОПІКИ**

**1964 — 1989**

**ТОРОНТО — МІССІССАҒА**

**ТОРОНТО — 1989 — КАНАДА**



### ПРИСВЯТА:

Вам Вельмишановні  
Добродії і Прихильники  
Пансіонів ім. Івана Франка.

Ми свідомі, що українські Пансіони  
для наших сеньйорів у Канаді,  
ніколи не постали б без Вас.

### СКЛАД ЮВІЛЕЙНОГО КОМІТЕТУ:

Я. Семотюк — голова  
Т. Тонкович — заст. голови  
М. Юрцан — секретар  
Члени комітету:  
д-р Е. Пастернак  
мгр. Д. Винників  
інж. І. Стецура  
А. Стасів  
Н. Козій  
о: мітрат Ф. Легенюк  
о. прот. Б. Остапович  
о. П. Івахів  
А. Мудра  
д-р М. Данилишин

Пансіон ім. Івана Франка є загально-українською харитативною інституцією, керованою п'ятичленною Дирекцією Товариства Український Дім для Старших — в складі:

Е. Пастернак

Я. Семотюк

Д. Винників

І. Стецура

Й. Козак

# ІСТОРІЯ ПАНСІОНІВ ІМ. ІВАНА ФРАНКА

## ЧАСТИНА ПЕРША

Зростаюче число старших — потребуючих опіки українців у Канаді — примусило українське суспільство пригадати над їх долею і в торонтонському відділі Комітету Українців Канади зродилася ідея будови українського дому для старших.

В цій справі відбуто багато нарад, у висліді чого створено Ініціативний Комітет, який захопився ідеєю будови українського дому для старших та в складі Я. Козловського, С. Кривоуса, П. Веприка, адв. Д. Штокала й інж. Є. Пастернака оформив і в 1957 році «зацартерував» при Провінційному уряді Онтаріо Товариство Український Дім для Старших, з окремим статутом. Товариство вибрало Управу і розпочало свою діяльність. В склад першої Управи, крім Ініціативного Комітету, входили такі особи: д-р О. Бойко, С. Бріль, П. Головатий, М. Москалюк, д-р О. Яворський і Т. Лотоцький.

Одинадцятичленна Дирекція була перевибирана щорічно й остаточно в 1961 році число членів Дирекції, згідно зі статутом, зменшено до п'яти осіб. В цьому самому ж році вибрано Управу в складі: Євгенія Пастернак — голова, д-р Григорій Шиманський — заступник, та члени — д-р Роман Цурковський, полк. Петро Федоренко і Дмитро Лазурко.

При цьому варто згадати, що час від часу деякі члени Дирекції були перевибрані, а інші заступлені новими директорами: Т. Залеський, Н. Козій, В. Гвоздецька, д-р З. Плітас, д-р П. Глібович, сотник І. Липовецький, Я. Остафійчук, М. Навроцька, д-р С. Булак, д-р К. Ващук, адв. Ю. Романко та Р. Чолкан.

Ідея будови українського дому для старших не була зрозумілою ані серед англomовного громадянства, від якого залежали дозвіл та частина фінансування, ані серед ширших кругів українського суспільства.

Громадяни англomовного суспільства вважали, що в Канаді є досить домів для старших, з яких повинні б користати й наші старші, не беручи до уваги таких важливих чинників, як незнання англійської мови, прив'язання до рідних традицій, страв тощо. Переважаючи більшість українського громадянства вважала, що, згідно з українською традицією, старші повинні жити при своїх родинах, забуваючи про такий важливий факт, що живемо в часі, в якому «все для молоді» і для старших між молодими майже «немає місця».

Здобування фондів на закуп чи будову дому для старших показалося дуже важкою справою.

Перші спроби здобуття фондів дорогою продажі цеголок чи продажі вживаних речей, у спеціально для цього створеній крамниці, показалися



нереальними. Продаж цеголок принесла заледве \$545.00, а крамниця вживаних речей мало що не допровадила Товариство до цілковитого упадку. Видатки крамниці були три рази більші за прибутки і Товариство мусіло зтягнути позичку. На щастя, з допомогою прийшло українське жіноцтво, яке врятувало не тільки крамницю, але й Товариство. Пані з повною посвятою сортували, відчищували й продавали більш чи менш вартісні речі і, хоч торги крамниці значно зросли, то кожному, ближче обзнайомленому зі справою, було ясно, що при першій нагоді крамницю треба зліквідувати, що врешті і зроблено.

Тому що справа дому для старших була нагальною проблемою і тому що від урядових чинників можна було отримати дотації тільки при умові, що Товариство матиме власну солідку підставу, Дирекція, разом з Комітетом Пань, zorganizувала збіркову кампанію, яка принесла \$8,370.00 і яка була підставовою готівкою для набуття дому. Після довгого шукання Дирекція знайшла відповідний об'єкт і предложила до затвердження Загальним Зборам Товариства пропозицію закупу дому при 35 Гай Парк Гарденс за \$53,900.00. Пропозицію Дирекції Загальні Збори одобрили і в 1963 році, після одержання урядового дозволу, купно дому офіційно оформлено.

Офіційне відкриття і посвячення першого дому для наших сеньйорів у Торонті, який названо Пансіоном ім. Івана Франка, відбулося в неділю 31 травня 1964 року. Акт відкриття провів Голова Домів для Старших, п. Н. Дру, а спільно посвятили священники обох українських віроісповідань: о. протоієрей Д. Фотій від УПЦ та о. С. Хабурський від УКЦ.

Сам будинок чудовий і в ідеальному місці — поруч найбільшого парку Торонта, поблизу трамвайної зупинки, з городом і великою площею, з приміщенням на 24 особи.

Уряд провінції Онтаріо подарував на переробку й устаткування Пансіону \$18,000, без якої то допомоги в той час важко було й думати про створення такої інституції, як Дім для Старших.

Відкриття першого Пансіону для Старших можна назвати переломовою фазою в думанні і наставленні нашого громадянства до опіки над старшими. Громадянство побачило, що Пансіон в дуже короткому часі був заповнений, а нові аплікації, з браку місця, лежали неполагодженими. Таким чином навіть байдужі зрозуміли konieczність потреби інституції і змінили своє наставлення з байдужого або ворожого на прихильне.

Про початкову працю Товариства д-р С. Булак писав: «Початок був дуже важкий, треба було великої посвяти, труду і часу, хисту і знання, щоб побороти різні перешкоди і труднощі правно-формальні з урядовими чинниками, фінансові, будівельні, брак вишколеного персоналу і т.д. Треба було непохитної витривалості й віри в добре діло».

Товариством і домом керувала пані Е. Пастернак без жодної винагороди і віддавала щоденно від 12 до 14 годин праці, а допомагала їй Дирекція в складі: д-р Г. Шиманський, полк. П. Федоренко, д-р Р. Цурковський, проф. Т. Залеський і пані В. Гвоздецька.





*Під час відкриття першого Пансіону ім. Івана Франка.*



*Високопреподобні оо. Д. Фотій і С. Хабурський посвячують перший Пансіон.*



*Перетинанням стрічки пан Н. Дру, Директор Відділу Домів для Старших при Провінційному Уряді Онтаріо, при співучасті голови Товариства Український Дім для Старших, пані Е. Пастернак, офіційно відкриває перший Пансіон. 1964 р.*





*Перші мешканці і працівники Пансіону.*



*Єпископи обох Українських Церков на відвідинах в Пансіоні.  
З ліва: Владика Михайл — УПЦ, Владика Ісидор — УКЦ. 1966 р.*



*Управа Товариства Український Дім для Старших і Комітет Пань  
при Пансіоні. 1967 р.*



*Мешканці Пансіону при розвазі.*





Мешканець Пансіону, П. Крумгольц, з головою Товариства під час вистави  
Фестивалю Метрополії Торонто в Ранемід Паблік Скул. 1968 р.



Віра в добре діло зростала, список жертводавців та аплікантів, бажаючих жити в Пансіоні, збільшувався, і в 1966 році Загальні Збори Товариства рішили будувати новий і більший дім. Рішено закупити відповідну площу і збудувати дім на сто ліжок.

І знову, після довгого шукання і поборення всіх перешкод, Товариство отримало від провінційного і місцевих урядів дозвіл на будову нового Пансіону при 767 Роял Йорк Ровд у Торонті, на 1 і 3/4 акра землі. Землю закуплено в 1968 році за \$75,000.00.

Підготовка і закінчення будови тривали около чотири роки. Новий Пансіон на сто ліжок відкрив Високодостойний міністер Іван Яремко 8 листопада 1970 року при співучасті понад трьох тисяч українського та англومовного громадянства. Посвячення дому доконали священики обох наших Церков: о. мітрат П. Хомин від УКЦ, о. протоієрей Ю. Ференців і о. мітрат В. Філевич від УКЦ.

Новий дім — площа, пляни, будова й устаткування — коштував \$1,287,000.00. Уряд провінції Онтаріо подарував на новий Пансіон пів мільйона доларів, а федеральний уряд признав довготермінову позику на суму \$400,000.00, яку Товариство має сплатити на протязі п'ятдесятьох років. Уряд Метрополії Торонто признав на новий дім дотацію в сумі \$87,500.00.

Так постав новий, модерний Пансіон, який приваблював і приваблює зацікавлених не тільки з Канади, і не тільки українців, але й інші національності. Варт згадати таких визначних гостей в Пансіоні, як: прем'єр Канади, П. Трудо; представник Об'єднаних Націй, д-р Кар; представник уряду провінції Квебек, Дж. Дулуї; федеральний міністер суспільної служби, Монік Бежен; міністер Р. Брунел; сенатор Павло Юзик з дружиною; посадники міста Етобіко, Гортон і Флін; велике число послів провінційного і федерального урядів, як також представники міських рад. Від українського суспільства варт згадати Архієпископа Г. Букатка з Югославії; Кардинала і Верховного Архієпископа Й. Сліпого; Єпископа Михаїла УАП Церкви Канади; Єпископа Миколая УАП Церкви; Митрополита Мстислава УАП Церкви Америки і Європи; Голову ПУН, О. Штуля-Ждановича з дружиною з Франції; представників Світового Конгресу Вільних Українців — інж. А. Мельника з дружиною з Німеччини та д-ра М. Фостуна; головного організатора «Голосу Канади» — п. Сарчука; представниць і представників преси, церковних і світських організацій, як також гостей з Австралії, Венесуелі, Італії, Аргентини, Бельгії; відвідувачів з України, Канади і Америки.

На протязі кількох років прислали на вишкіл своїх студенток медсестерські школи, а представники етнічних організацій — македонці, поляки, італійці, китайці, німці, греки, естонці, жиди та навіть англійці, приходили, чи то з цікавості, чи за порадами, і всі вони висловлювалися про наші досягнення з захопленням та повним признанням.

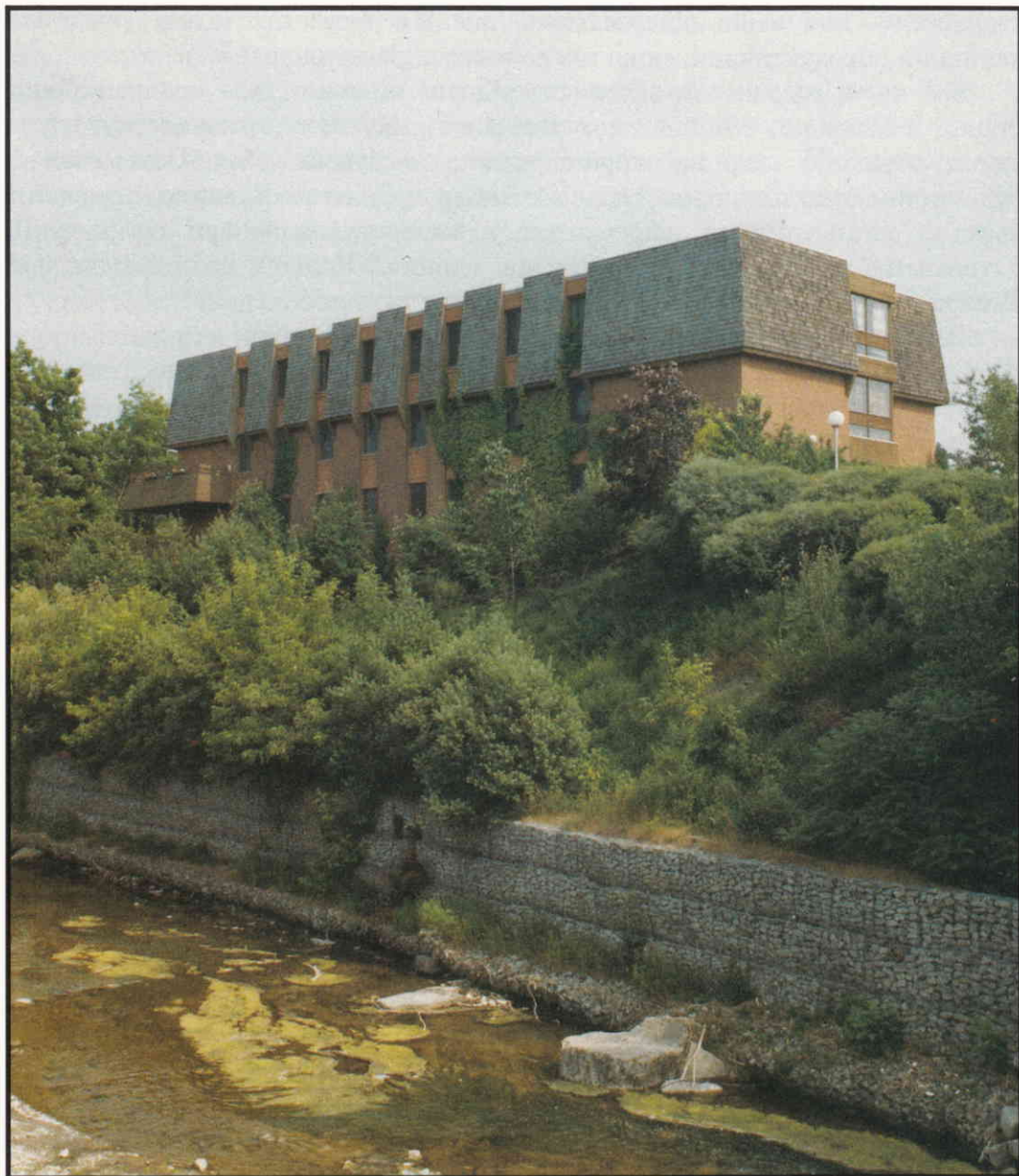
Наш Пансіон був обширно і прихильно коментований в телевізії, радіо і пресі. Пансіон ім. Івана Франка здобув сім нагород за мистецькі вироби, — п'ять на Всеканадській Виставці в Торонті та дві на конкурсі Домів для



*Неділя, 8 листопада 1970 року. Відправа під час посвячення новозбудованого Пансіону ім. Івана Франка в Торонті.*



*Офіційне відкриття другого Пансіону. Міністер І. Яремко перетинає стрічку в асисті голови Т-ва, пані Пастернак, пані М. Пастернакової і сенатора П. Юзика.*



*Перед нами розвивається широка панорама-краєвид, а в ньому на пагорбі домінує своєю цікавою архітектурою будинок — Пансіон ім. Івана Франка при 767 Роял Йорк Ровд.*



старших, — які чітко підкреслюють, що пенсійний вік може бути дуже успішний і продуктивний, якщо так до нього підходити.

Все це, а головне вдовolenня з рідного оточення, яке знайшли наші старші в Пансіоні, є найбільшою нагородою, яку за свою величезну працю могли отримати всі, що спричинилися до будови обох Пансіонів. А будівничим було ціле наше організоване громадянство: Владики, церковні і світські організації (на окрему увагу заслуговують жіночі організації), духовенство, преса, радіо, доброзичливі одиниці, Комітет Добровольців при Товаристві, Допоміжний Будівельний Комітет та членство.

Новий Пансіон, побудований під керівництвом Дирекції в складі: Євгенія Пастернак — голова, д-р Гр. Шиманський — заступник голови, полк. П. Федоренко — секретар і скарбник, д-р Р. Цурковський і Ніна Козій — члени Дирекції.

І знову, з уваги на величезне число напливаючих аплікацій та брак місць в обох Пансіонах, Товариство стало перед проблемою будови нового третього з черги дому.

У 1973 році, після довгого шукання, Товариство закупило запусену, але велику — одинадцятиакрову площу при 3058 Вінстон Чирчилл Блвд. в Міссіссага за \$365,000.00 та робило всі заходи у справі будови.



*Ігор Стецура  
Архітект*

Справа посувалася дуже поволі, бо саме в той час уряд провінції Онтаріо припинив усі дотації, без чого було майже не під силу братися за таку велику справу. Одначе, після довгих дискусій та певного промежутку часу рішено затягнути у федеральному уряді низькопроцентову позичку на \$2,300,000.00, продати дім при 35 Гай Парк Гарденс, а мешканців перенести до нового Пансіону, посилити збіркову акцію і власними силами починати будову. Та коли вже все було рішено і коли І. Стецура разом з правним дорадником М. Романюком і ексекутивним директором Е. Пастернак здобули всі потрібні дозволи, і коли у 1980 році будова була вже розпочата — тоді уряд провінції Онтаріо прийшов з допомогою й асигнував на нову будову \$150,000.00 з рівночасною підтримкою

потребуючим в Пансіоні мешканців числом 15 осіб.

Сама будова тривала до кінця 1981 року, а устаткування і викінчення тривали до весни 1982 року. Кошти будови, оплати плянів, устаткування — виносили дещо понад \$4,500,000.00, та українська громада Торонта й околиць прийшла з великою фінансовою підтримкою і таким чином новий — модерний і великий Пансіон в Міссіссага був викінчений і готовий до замешкання та офіційного відкриття.

19 серпня 1982 року Їх Ексцеленція, Генеральний Губернатор Канади, Едвард Шраєр, з дружиною, офіційно відкрив новий Пансіон, а 22 серпня представники обох наших Церков, Високопреосвященний Владика Кир Ізидор від Української Католицької Церкви та отець мітрат Юрій Ференців, в.о.

єпископа, від Української Православної Церкви, в асисті численного духовенства, посвятили новозбудований дім.

Господарем обох торжеств був Високодостойний сенатор Павло Юзик, а присутніми були представники федерального, провінційного і міських урядів, як також численне духовенство, громадянство, радіо і преса. Під час торжеств гості не тільки присутністю, але й пожертвами доказали, що всеціло підтримують цей шляхетний почин, зложивши з цієї нагоди на ціль Товариства понад \$75,000.00.

Новозбудований Пансіон складається з 50-ох більших і менших апартаментів та 40 кімнат. Крім їдальні, каплиці, бібліотеки, шпиталику і клініки, є великий зимовий город, музей, робітні для ткацтва, гончарства, столярства, кравецтва і кераміки та дві розвагові залі.

На площі, не зужитій під будову, розташовані квітники, орнаментальні дерева, сад, яринний город, рибний став, дві альтанки, пасіка, літній будиночок, гараж-робітня, «фонтанна молодости» та історичної вартости будинок. Все це допомагає мешканцям приємно і корисніше проводити час, а українська спільнота Канади може мати добре самопочуття, що в новій країні свого поселення зуміла подбати не тільки про свої особисті потреби, але також і про потреби своїх ближніх.

(Передрук з «Хроніки Пансіонів ім. Івана Франка»)

ДИРЕКЦІЯ ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ ДЛЯ СТАРШИХ І  
ПАНСІОНІВ  
ІМ. ІВАНА ФРАНКА ТА ДОРАДЧА БУДІВЕЛЬНА КОМІСІЯ 1980 РОКУ



полк. П. Федоренко  
заст. голови і скарбник



д-р Р. Цурковський  
голова



м-р. Д. Винників  
секретар



сенатор П. Юзик  
почесний директор



Е. Пастернак  
екзекутивний директор



адв. М. Романюк  
правний дорадник



інж. Л. Перфецький  
член Дорадчої  
Будівельної Комісії



д-р М. Данилишин  
член дирекції



інж. Є. Пастернак  
член Дорадчої  
Будівельної Комісії



# ІСТОРІЯ ПАНСІОНІВ ІМ. ІВАНА ФРАНКА

## ЧАСТИНА ДРУГА

Сьогодні в цьому прекрасному розлогодному Домі знаходять захист, опіку, спокійний відпочинок і зайняття около сотні українських пенсіонерів. Таким чином Пансіони кожнорасно опікуються майже двома сотнями старшого громадянства, а опіка в Пансіонах сьогодні є поділена на три категорії: 1) мінімальна опіка в самовистарчальних апартаментах у Пансіоні при Вінстон Чирчилл Блвд.; 2) більша опіка в приватних кімнатах при Вінстон Чирчилл Блвд. і при Роял Йорк Ровд; і 3) цілковита опіка (т.зв. «Екстендед Кер») у Пансіоні при Роял Йорк Ровд.

Сьогодні наші сеньйори мають можливість вибору відповідного для себе стилю життя в приміщеннях двох модерних Пансіонів. Вони можуть винаймати більший чи менший апартамент чи кімнату — з повним чи частинним харчуванням. В потребі, слабші особи можуть мешкати при 767 Роял Йорк Ровд і користуватись не тільки з харчування і прибирання, але також з майже сталого медичного догляду.

Жителі Пансіонів мають ще одну особливу вигоду — це запевнення, що у випадку зміни в їхньому здоров'ю та в потребі більшої опіки, згідно з домовленням і потребою, вони зможуть далі користуватись з опіки в одному чи другому Пансіоні.

За професійну медичну опіку відповідають лікарі Пансіонів: д-р Ігор Гадач (при 767 Роял Йорк Ровд) і д-р Й. Козак (при 3058 Вінстон Чирчилл Блвд.).

Окрім забезпечення основних людських потреб харчу, захисту та медичного догляду, Адміністрація Пансіонів ім. Івана Франка дбає про духовні та розвагові потреби своїх мешканців. В атмосфері пошани, вигоди та вдоволення, в дуже короткому часі навіть зламана, пригнічена або зневірена старша людина відживає та віднаходить своє почуття повновартості і людської гідності. Мешканці українських Пансіонів мають завжди можливість порозуміватись зі співжителями та з працівниками в своїй рідній мові, бо розговірна мова є українська. А тому, що українська людина має ще певні культурні і духовні потреби, Управа Пансіонів присвячує велику увагу українській культурі й традиції. Всі національні і релігійні свята завжди є урочисто й традиційно переведені. За релігійну обслугу мешканців відповідають капеляни Пансіонів і священники обох українських Церков: о. протоієрей Ф. Легенюк від УПЦ та о. Б. Остапович і о. П. Івахів від УКЦ.

Фізичне оточення в Пансіоні теж є естетично й традиційно прибране вишивками, килимами, писанками і керамікою. Навіть більшість страв поданих в їдальнях Пансіонів належить до традиційної української кухні, до якої мешканці звикли ще з дитинства. Ціллю всіх цих старань є дати жителям



*Прем'єр Канади, П. Е. Трудю, в товаристві пані Е. Пастернак, сенатора Гайдаша і посла К. Робінсона під час відвідин в Пансіоні.*



*Блаженніший Кардинал Й. Сліпий в оточенні Владики Ізидора Борецького, о. мітр. П. Хомина, о. О. Гошуляка і пані Е. Пастернак в Пансіоні.*



*Владика Михайл, єпископ УПЦеркви в супроводі о. І. Тріски та пані Е. Пастернак при вході до Пансіону.*





*Мешканці Пансіону з своїми пасочками до свячення.*



*Великодній стіл з свяченим у Пансіоні.*

Пансіонів рідне оточення та теплу й культурну домашню атмосферу, в якій вони можуть почуватися добре, як в себе дома.

Та в рамках щоденної опіки над старшими, Управа Пансіонів створила теж можливості для різноманітної активності своїх мешканців. Крім розвагових зайнять (напр., пікніки, прогульки, риболовство, гри в кулі, «бінго», огляд фільмів тощо), від самих початків існування Пансіонів, мешканці численно беруть участь в різних мистецьких зайняттях, як напр. роблення чудових паперових соняшників і маків, ткання на варстатах (вовняних шаликів, полотен, крайок, спідничок для народної ноші, килимів, подушок, тканих жіночих торбинок і т.п.), ліплення в глині, скульптура, розмальовування і випалювання різних керамічних виробів, вишивання кольоритних серветок, розмальовування більших і менших писанок, ліплення мозаїки і т.д. Увійшло майже в традицію, що на протязі багатьох років мешканці з допомогою Добровільного Комітету Пань та Управи Пансіонів уряджували перед-святочні базарі два рази в рік, з чого всі доходи були призначені на розбудову Пансіонів.

Слава про мистецькі вироби Пансіонів ім. Івана Франка щораз ширше розходилася не тільки по місті Торонті, але й поза його межами. Дуже часто мистецькі групи запрошували Пансіон до участі у виставках перед ширшою публікою і побіч своєї щоденної праці у ділянці опіки над старшими, Адміністрація, мешканці, працівники й добровольці урядили поверх 50 мистецьких виставок, до яких належать: виставки п'ять років за порядком на Всеканадській Виставовій Площі (С.Н.Е) в будинку «Артс, Крефтс енд Гобіс» (де станки Пансіону були щороку нагороджені першою нагородою); вистави організовані різними відділами урядів, напр. Фестиваль Метрополії Торонто в «Ранімід Паблік Скул», покази й демонстрації ручних виробів Відділу Домів для Старших при провінційному уряді, та виставки в міській раді Етобіко; крім цього дуже часто Пансіони уряджували вистави і покази писання писанок, напр. на Гвельфському Університеті, при мистецькому клубі Торонтонського Університету, в міській школі в Скарборо, на «плязі» «Шервей Гарденс», на торонтонському «Гарборфронт» та багато інших.

Професійно зорганізовані виставки Пансіону звертали на себе увагу нашого громадянства, як також і чужинців, а експонатів ставало чимраз більше. Настала пора дати окреме, обширніше приміщення цій збірці мистецьких виробів. Таким чином засновано за ініціативою д-р Е. Пастернак і при помочі Комітету Добровольців прекрасний і багатий музей Пансіону, який своїми мистецькими експонатами зачаровує глядачів і викликає в усіх захоплення і зворушення.

В 1988 році теж був створений та офіційно й святочно відкритий «Музей-Архів Уласа Самчука» в окремому будиночку на хуторі Пансіону в Міссіссага.

Ще варта згадати, що Адміністрація в співпраці з мешканцями вже поверх 20 років, менше чи більше регулярно, видає журнал про життя і важніші події в Пансіоні, п.н. «Новинки з Пансіону», під редагуванням пані Марії Пастернакової і пані Т. Тонкович. А у 1983 році вийшла друком «Хроніка Пансіонів ім. Івана Франка», яка ще обширніше й докладніше

з'ясувала пройдений шлях цієї установи від самих її початків.

Від початку існування Товариства Український Дім для Старших зголосилося під опіку в Пансіонах понад чотири і пів тисячі аплікантів, з якими потрібно було перепровадити інтерв'ю і з яких поверх дві тисячі осіб були прийняті до одного з Пансіонів.

Для опіки і помочі мешканцям Пансіони кожночасно затруднюють около 80 українців у різних ділянках праці. До цього ще доходять молоді студенти (разом досі вже поверх сотні), які працювали, чи далі працюють, літом або й під час шкільного року. Затруднення молодих хлопців та дівчат до праці в Пансіонах є надзвичайно корисним явищем, як і для жителів Пансіонів, так і для студентів. Тут, де сходяться молоді працівники зі старшими пенсіонерами, створюється надзвичайно мила й родинна атмосфера. Старші люблять веселу й бадьору молодь, а в молодих витворюється більший респект та пошана до старших. Студенти не тільки користають зі знання старших мешканців — бо вчаться від них розмальовувати українську кераміку, приглядаються ткацтву крайок, шалів і полотен, плетенню кошиків і т.д. і цим способом знайомляться з різними ділянками українського мистецтва, але також мають можливість проводити свої шкільні вакації в українському оточенні, говорити українською мовою, співати українські пісні та нести поміч нашим старшим громадянам.

Для постійного покращання опіки над своїми мешканцями і для фахового керівництва Пансіонів, Управа завжди старається підвищувати кваліфікації й знання, як Адміністрації, так і цілого персоналу. Щоб досягнути найвищий ступінь знання в науці геронтології, пані Євгенія Пастернак студіювала при університеті Мекмастер і в 1971 році стала першою українкою, що одержала диплом з Адміністрації Домів для Старших. Ідучи за вказівками пані Пастернак, пані Тереня Тонкович теж студіювала геронтологію в Мекмастерському університеті після закінчення студій соціології та психології при Торонтонському Університеті, і в 1976 році стала другою українкою професійно кваліфікованою в цій самій ділянці. Згодом й інші члени Адміністрації, як також багато працівників медсестерського, дієтичного, санітарного і розвагового відділів та навіть і добровольці переходили відповідні вишколи та часто брали участь у курсах, конференціях і семінарах спеціально zorganizованих урядами та професійно науковими установами. Ще до цього, в співпраці з представниками «Джордж Бравн Коледж», Адміністрація Пансіону zorganizувала окремий три-місячний курс для працівників медичного сектора з метою обзайомити їх з найновішими санітарно-лікувальними засобами. Після кінцевих іспитів, тринадцять градуантів отримали від «Джордж Бравн Коледж» свідоцтва й відзнаки. Поруч формальних викладів працівники Пансіонів регулярно беруть участь в інформативних засіданнях, ціллю яких є обмін думок і постійне поглиблення їх знання та досвіду.

Та Управа Дому не тільки турбується якістю поточних кадрів працівників, але й також стало шукає, підшколює та заохочує молоді сили до професійних студій в ділянках пов'язаних з геронтологією. У 1985 році за



Гірадуанти курсу  
медесерських  
помітниць в Пансіоні  
ім. Івана Франка.  
1976 р. В першому  
ряді з ліва сидять:  
Т. Івахів, Ш. Лі  
(представниця  
Джордж  
Бравн Колледж),  
Б. Алінгтон  
(консультант  
з Джордж Бравн  
Колледж), Е.  
Пастернак, д-р  
Г. Шиманський,  
Х. Марущак  
(реєстрована  
медсестра та  
керівник курсу),  
в другому ряді з ліва  
стоять: А. Мриллод,  
М. Немец, Т.  
Данчук, А. Залеська,  
І. Войтів, Д. Семенюк,  
А. Микитин,  
Н. Дуранті, М.  
Мандрик,  
М. Куликовська;  
в третьому ряді з ліва  
стоять:  
М. Галятівська,  
Т. Лазорчик, А. Кріль.





*Добровольці Пансіону підготовляють експонати до базару. Сидять з ліва: добр. А. Хомин, М. Когут, М. Квас, С. Аронець, О. Лотоцька, Н. Ключко, Д. Винників.*



*Фрагмент з Різдвяного Базару в Пансіоні.*





*«Біля перелазу» під час базару.*



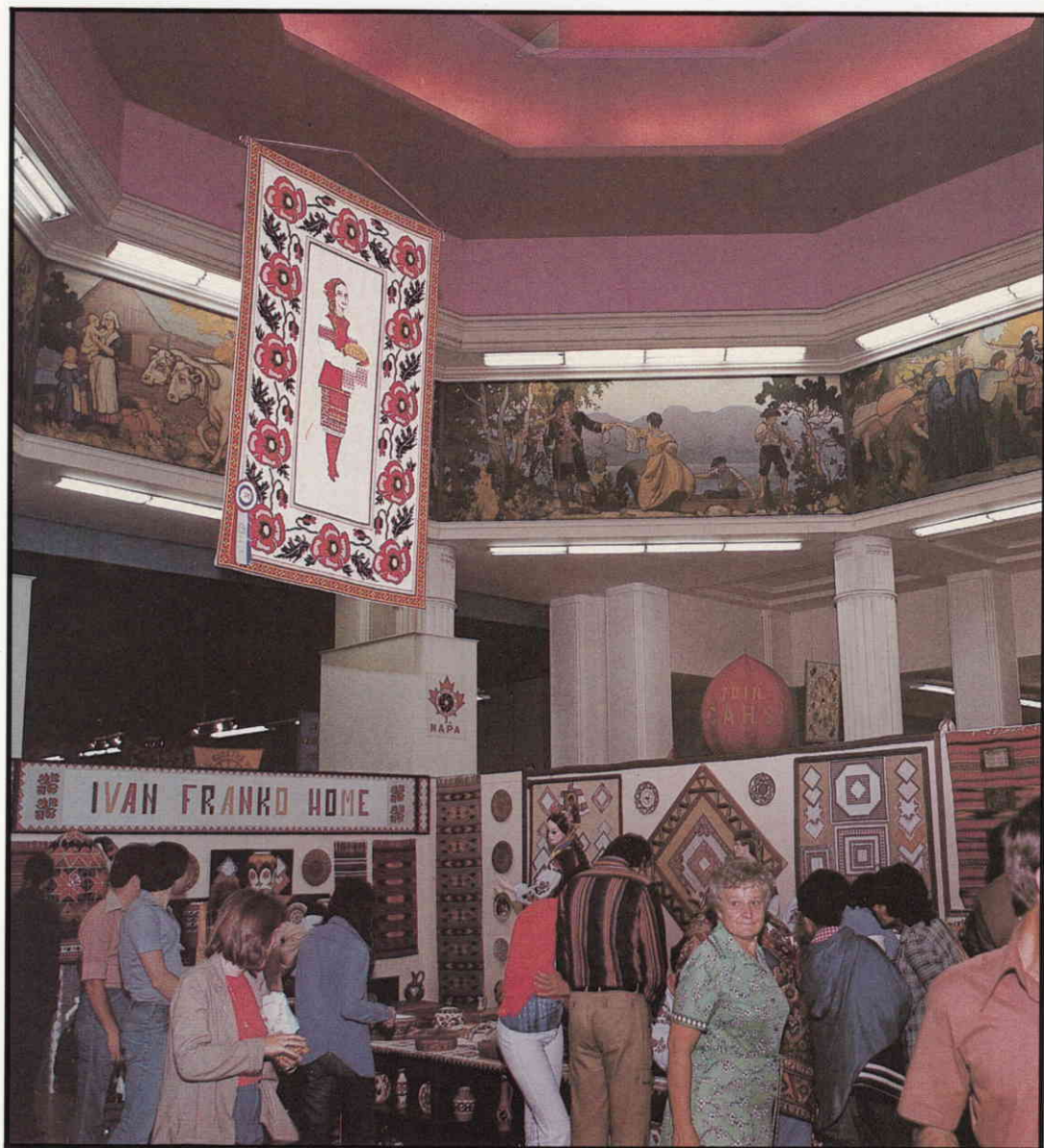
*Фрагмент з базару.*



*Фрагменти з музею Пансіону.*







*Літо 1978 року. Станок Пансіону ім. Івана Франка вже вп'яте підряд одержав першу нагороду в часі Канадійської Національної Вистави. Крім того Пансіон був нагороджений за найгарніший транспарент.*



*Достойний Сенатор Павло Юзик, Майстер Церемоній  
святкового відкриття новозбудованого Пансіону в Міссіссага.  
Стоїть на ліво Євгенія Пастернак, директор Пансіону.*





*В'їзд до новозбудованого Пансіону ім. Івана Франка в Міссіссага  
в день відкриття із написом «Вітаємо».*





З нагоди офіційного відкриття третього Пансіону в Міссіссага 1982 року святочна громада очікує Високодостойного Генерального Губернатора Канади. З ліва: Владика Ізидор Борецький та ексекутивний директор Пансіону Е. Пастернак. З права група дітей: А. Кульба, С. Гонкович, Х. Кульба.





*Генеральний Губернатор Канади, Едвард Шраєр, при співучасті  
пані Е. Пастернак, перетинає стрічку.*



*Отці і владика під час Торжественного посвячення Пансіону.*







*Фрагмент з каплиці: ікони і запрестольний образ —  
вик. мистця Е. Теліжина.*





*Пасіка і сад на хуторі Пансіону.*



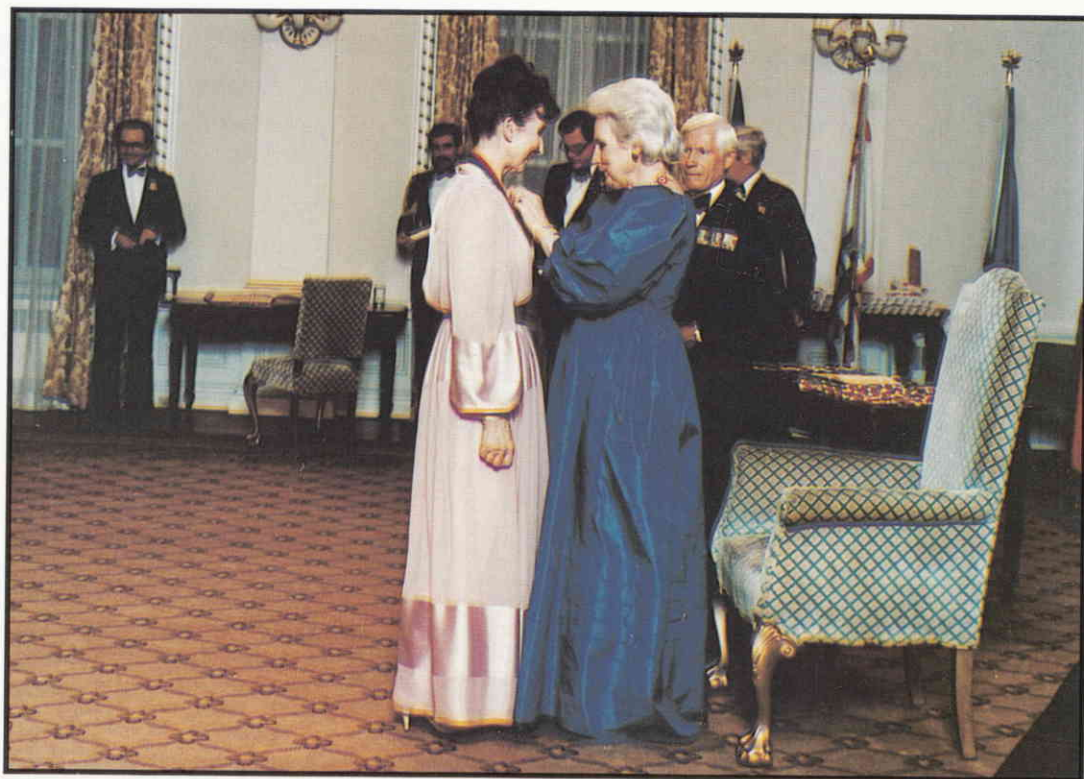
ініціативою та великим грошовим вкладом д-р Євгенії Пастернак, при Пансіонах засновано «Стипендійний Фонд ім. інж. Євгена Пастернака», з якого приділюються стипендії для студентів соціальних і гуманітарних наук для праці в українських Пансіонах для старших. З цього фонду вже уфундовано студії трьом молодим студенткам геронтології: панні Д. Міщук, панні М. Юрцан і пані М. Кебало. Таким способом запевняється і майбутня професійна опіка в Пансіонах.

Успіх та зріст Пансіонів без сумніву належать до великої міри наполегливій праці довголітньої голови Товариства, а тепер Екзекутивного Директора, д-р Євгенії Пастернак, яка всеціло посвятилася справі опіки для старших і створенню, розбудові та професійному керуванню Пансіонів для українських сеньйорів. За її великий вклад праці в громадській ділянці та за визначні осяги в ділянці опіки над старшими, пані Пастернак була відзначена в 1984 році найвищими чинниками нашого федерального уряду й нагороджена Орденом Канади («Ордер оф Кенада»). Фактично, пані Пастернак вже має поверх 30 різних нагород, відзначень і посвідчень від різних урядових та наукових інституцій і товариств в Канаді, Америці, Англії й Австралії, до яких належать: Золота Шевченківська медала і грамота від Комітету Українців Канади в 1962 році, Хрест Заслуги і грамота від Українського Вільного Козацтва в 1977 році, Шевченківська медала Спілки Визволення України з Австралії в 1977 році, Двосотня Медала («Байсентеніал Медал») від провінційного уряду Онтаріо в 1984 році, нагородження почесним докторатом Світового Університету в 1986 році, нагородження почесним докторатом з ділянки геронтології від Каліфорнійського університету в 1987 році, як також нагородження Доживотним Директорством таких організацій: Товариства Український Дім для Старших, Міжнародного Біографічного Осередку (з Кембрідж, Англія) та Американської Біографічної Асоціації (з Ралей, Норт Керолайна). Біографія д-р Е. Пастернак появилася в численних збірках визначних осіб, між ними: «Хто є Хто в Канаді», «Хто є Хто в Америці», «Хто є Хто на Сході», «Хто є Хто в Жіноцтві», «Хто є Хто з Інтелігентів», «Хто є Хто в Залі Слави», в «Словнику Міжнародних Біографій», в «Міжнароднім Реєстрі Біографій», в «Книзі Чести», в «Біографічному Словнику Українців Північної Америки» та ін.

Признання і подяка належать ще цілому українському організованому громадянству — Владикам, духовенству, церковним і світським організаціям, пресі, радію та доброзичливим одиницям, себто всім, що спричинились до створення, розбудови й розвитку Пансіонів ім. Івана Франка. Українська громада може бути горда з осягів всіх цих осіб, що впродовж 25-літньої історії Пансіонів своєю працею і підтримкою спричинялись до здійснення мрій тих перших ініціаторів Товариства Український Дім для Старших.



*Дост. Жан Совей — Генеральний Губернатор Канади, відзначає пані Е. Пастернак «Орденем Канади» в 1984 році.*







*Пані Е. Пастернак промовляє під час святочної програми в її шану з нагоди відзначення «Орденom Канади» в 1984 році. Сидять майстри церемонії: пані Т. Тонкович та д-р Р. Цурковський, голова Дирекції.*





*Фрагменти з відкриття «Музею-Архіву Уласа Самчука».  
Перетинання стрічки п. Самчук і інж. Я. Соколиком, головою КУК.*



## Відкриття музею-архіву св. п. У. Самчука

В окремому, належно приготованому до цієї цілі будинку пансіону ім. Івана Франка в Міссіссага, відбулося в неділю, 18-го вересня ц. р. о год. 3-ій по полудні офіційне й урочисте відкриття музею - архіву письменника Уласа Самчука.

В гарно приготованій програмці відкриття, яка прикрашена знімком письменника та дому, у якому тематично розложено великий і різномодний його дорібок, Світляна Кузьменко написала: «Приятелі і знайомі сл. п. Уласа Самчука знають, що Улас Самчук мріяв про більш-менш такий музей, де б могли бути збереженими речі з його архіву тощо, але всі його запевняли, що в реальності це здійснити неможливо».

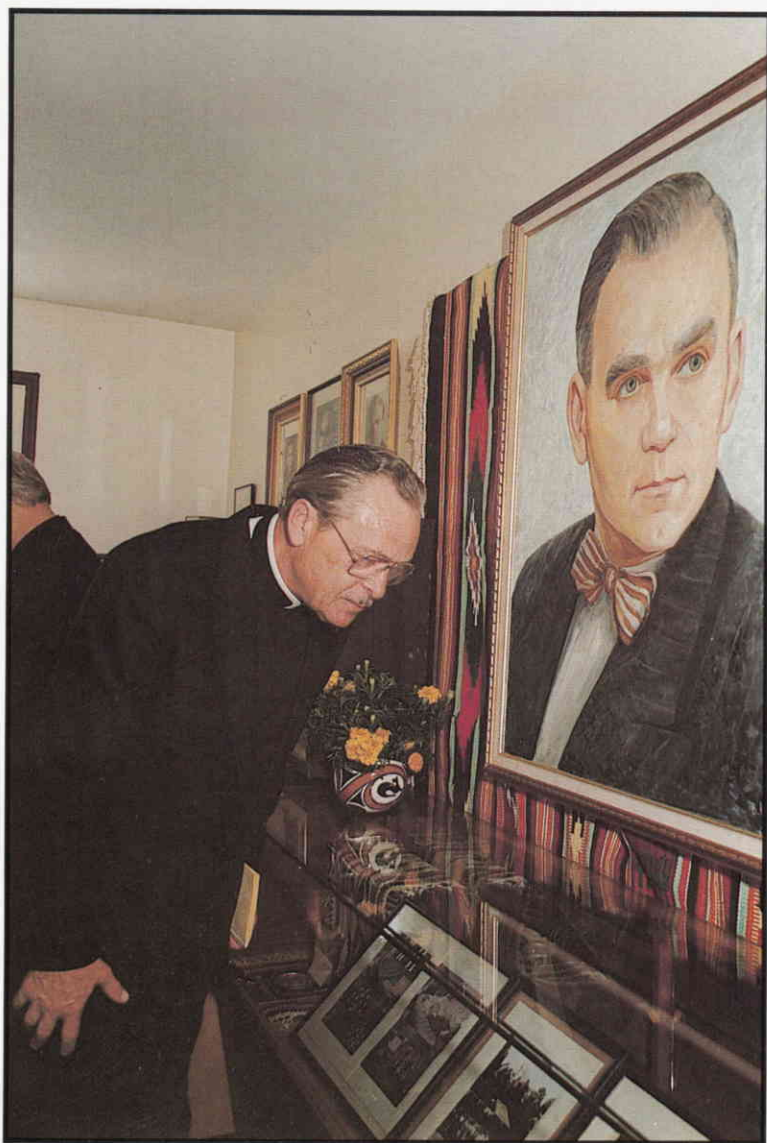
Все ж таки «без сподівань» мрія сповнилася, і стала реальною дійсністю завдяки волі самого покійного, згідно з якою його дружина Таня Самчук зложила на ту ціль 50,000 доларів, як також завдяки наполегливості дирекції пансіонів ім. Івана Франка, а зокрема її ексекутивного директора д-р Євгенії Пастернак та її співпрацівників Марти Юрцан, Іванки Тонкович і Міри Клименко.

(«Свобода», 7 жовтня 1988 р.)



*Вхід до музею-архіву письменника Уласа Самчука.*

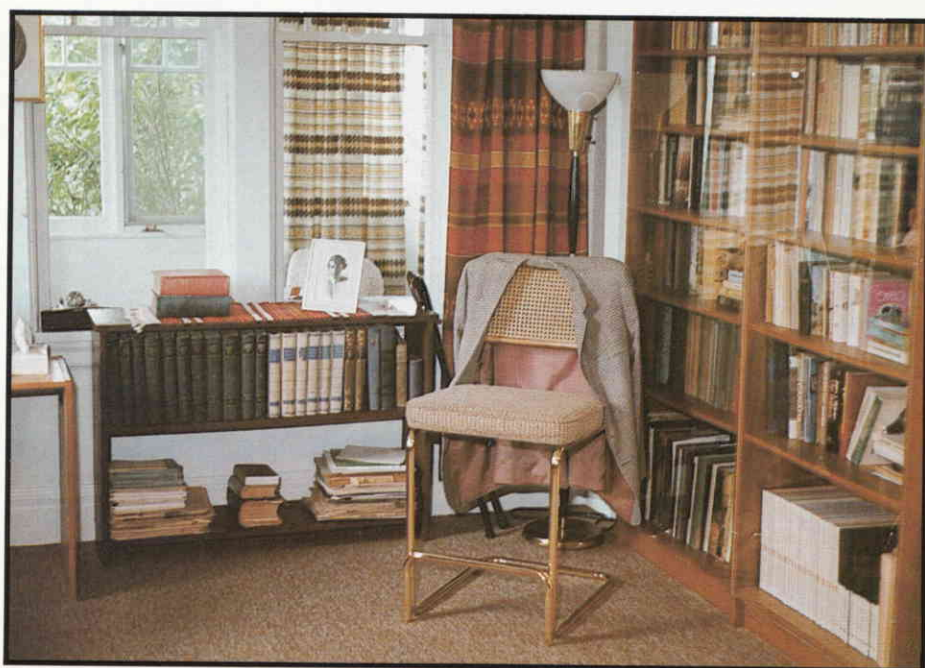




*О. мітр. Ф. Легенюк приглядається експонатам.*



*Голова Товариства Я. Семотюк з дружиною оглядають робітню і бібліотеку письменника Уласа Самчука.*







Мешканці та Адміністрація Пансіону при 767 Роял Йорк Ровд. 1989 р.





*Мешканці та Адміністрація Пансіону при 3058 Вінстон Чирчил Блvd. 1989 р.*

*Дирекція Товариства Український Дім для Старших* вважає своїм милим обов'язком зложити сердечну подяку Міністерствам Федерального і Провінційного Урядів, як також міським управам Етобіко і Міссіссага, за прихильне ставлення та матеріяльну допомогу Пансіонам ім. Івана Франка.

*Зокрема дякуємо Достойному І. Яремкові, бувшому Міністрові провінції Онтаріо, посадникам Д. Флін, Г. Мекеліон та Брус Сінклер, як також В. Пасмор, Н. Дру, Ф. Атвел — представникам міністерства, нашим Духовним і Громадським провідникам, Пресі та щедрим Жертводавцям.*

**ЦЕ ЮВІЛЕЙНЕ ВИДАННЯ  
УФУНДОВАНЕ ДОБРОВОЛЬЦЯМИ  
ПАНСІОНУ ІМ. ІВАНА ФРАНКА**

<b>В. Боднар</b>	<b>Е. Пастернак</b>
<b>Ю. Боднар</b>	<b>З. Паславська</b>
<b>Д. Винників</b>	<b>М. Пресунька</b>
<b>А. Горгота</b>	<b>Н. Семотюк</b>
<b>М. Данилишин</b>	<b>Я. Семотюк</b>
<b>М. Кебало</b>	<b>А. Стасів</b>
<b>М. Квас</b>	<b>І. Стецура</b>
<b>Н. Козій</b>	<b>А. Тацишин</b>
<b>С. Куницька</b>	<b>Т. Тонкович</b>
<b>П. Лехновський</b>	<b>Г. Хотинецька</b>
<b>К. Литвин</b>	<b>М. Юрцан</b>
<b>П. Литвин</b>	<b>А. Ямнюк</b>
<b>А. Литвинчук</b>	<b>П. Ямнюк</b>
<b>І. Лобай</b>	<b>Г. Янішевська</b>
<b>І. Маренчук</b>	<b>І. Яріш</b>
<b>І. Матейко</b>	<b>П. Ясінська</b>
<b>А. Мудра</b>	





*Мешканці в бібліотеці Пансіону.*



**IVAN FRANKO HOMES  
ПАНСІОНИ ІМ. ІВАНА ФРАНКА**

767 Royal York Rd.  
Toronto Ont. M8Y 2T3  
Tel: 239-7364

3058 Winston Churchill Blvd.  
Mississauga, Ont. L5L 3J1  
Tel: 820-0573